

Handläggare
Daniel Edenborgh
Telefon: 0761242252**Till**
Östermalms stadsdelsnämnd
2020-02-13

Nytt miljöprogram för Stockholm 2020-2023.

Svar på remiss från kommunstyrelsen, Dnr KS 2019/1040

Förslag till beslut

1. Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.
2. Omedelbar justering.

Sammanfattning

Av kommunfullmäktiges budget för 2019 framgår att Stockholms stads miljöprogram 2016-2019 ska revideras i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Det nya miljöprogrammet har tagits fram under ledning av kommunstyrelsen.

Nämnden har fått förslaget till Miljöprogram 2020-2023 på remiss. Miljöprogrammet är stadens övergripande styrdokument för klimat- och miljöarbete och utgångspunkt för handlingsplaner och riktlinjer som detaljerar genomförandet för en hållbar utveckling på kort och lång sikt.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget till Miljöprogram 2020-2023. Genomförandet av åtgärder för att uppfylla miljöprogrammets ambitioner kräver i vissa fall investeringar som förvaltningen har svårt att hitta finansiering till inom fastställda budgetramar. Förvaltningen föreslår att nämnden beslutar att remissen besvaras med detta tjänsteutlåtande.

Bakgrund

Av kommunfullmäktiges budget för 2019 framgår att Stockholms stads miljöprogram 2016-2019, ska revideras i samarbete med berörda nämnder och bolagsstyrelser. Det nya miljöprogrammet har tagits fram av grupper från olika delar av Stockholms stad under ledning av kommunstyrelsen. Ett omfattande arbete har genomförts av experter där Stockholms mest prioriterade utmaningar och målsättningar på miljöområdet har identifierats. Parallellt har Klimathandlingsplan 2020-2023 utarbetats.

Stadsdelsnämnden har fått förslaget till Miljöprogram 2020-2023 på remiss. Remissvar ska efter begärt anstånd vara kommunstyrelsen

tillhanda senast den 14 februari 2020. Remissutgåvan har skickats till stadens samtliga förvaltningar och Stockholms stadshus AB, Kommunstyrelsens pensionärsråd, BIL Sweden, Boverket, Byggmaterialindustrierna, Byggmästareföreningen, Cykelfrämjandet, Ekokommunerna, Energiforsk, Energiföretagen Sverige, Energimyndigheten, Fastighetsägarna Stockholm, Folkhälsomyndigheten, Fältbiologerna, Föreningen för samhällsplanering, Förpacknings- och tidningsinsamlingen, Göteborgs stad, Handelskammaren, HSB Stockholm, IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige, KEMI, KI, Klimatkommunerna, KS Råd för Agenda 2030, LRF, Länsstyrelsen Stockholm, Malmö stad, MSB, Naturskyddsföreningen, Naturvårdsverket, Nordig Galvanizers, Region Stockholm, Revisionskontoret, Riksbyggen, Rådet för Agenda 2030 – remissbrevlåda, SABO, SBC, SGBC, Storsthlm, Swedavia, Svenskt vatten, Svenskt Näringsliv, SKL, Trafikverket, Transportstyrelsen m.fl.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av kvalitetsavdelningen i samråd med ekonomiavdelningen, parkmiljöavdelningen samt stadsdelsdirektörens stab.

Ärendet

Stockholm ska vara världsledande i det globala arbetet med att förverkliga Parisavtalets målsättningar i klimatarbetet och inta rollen som en internationell förebild i det globala miljö- och klimatarbetet. Arbetet för miljö och klimat ska göra tydliga avtryck inom alla områden och stadens egna verksamheter ska gå före för att visa vägen i arbetet för en klimatsmart och hållbar stad.

Miljöprogrammet är stadens övergripande styrdokument för klimat- och miljöarbete. Miljöprogrammet är därmed utgångspunkten och samlar handlingsplaner och riktlinjer som vidare detaljerar genomförandet för en hållbar utveckling på kort och lång sikt. Förslaget till nytt Miljöprogram 2020-2023 fokuserar på de största miljöutmaningarna för perioden. Programmet innehåller 7 prioriterade mål för Stockholms livsmiljö samt 16 etappmål, exempel på åtgärder och förslag på indikatorer.

Prioriterade mål:

- Ett fossilfritt och klimatpositivt Stockholm 2040
- En fossilfri organisation 2030
- Ett klimatanpassat Stockholm
- Ett resurssmart Stockholm

- Ett Stockholm med biologisk mångfald i väl fungerande och sammanhängande ekosystem
- Ett Stockholm med frisk luft och god ljudmiljö
- Ett giftfritt Stockholm

Programmets målbeskrivningar tydliggör även hur respektive mål bidrar till de nationella miljö kvalitetsmålen samt de globala Agenda 2030 målen.

I programmet betonas att utsläppen av växthusgaser inte minskar i den omfattning som krävs för att klara en temperaturökning på under 2 grader. Därför föreslås höjda ambitioner för klimatarbetet; dels med en högre målsättning för utsläppsminskning, dels genom att ta in åtgärder som syftar till att minska klimatpåverkan från stadens konsumtion. Stockholms stad är en stor upphandlande myndighet och kan gå före genom att vara ett gott exempel för att inspirera omvärlden.

Centralt för ett framgångsrikt genomförande av programmet är kommunikation av hållbarhetsarbetet. Dels inom stadens egna verksamheter, gällande arbetsätt inom till exempel medveten konsumtion och minskat matsvinn. Dels externt gentemot stadens medborgare, gällande till exempel miljö- och klimatvänliga transportalternativ. Staden kommer inte uppnå miljömålen av egen kraft utan arbetet behöver ske i nära samverkan med omvärlden och genom teknikutveckling. Programmet har därför utformats på ett sätt som ska stimulera och stärka samverkan, innovation och kommunikation. Näringslivets roll i miljöarbetet tydliggörs och att former för samverkan behöver utvecklas.

Synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till revideringen av Miljöprogram 2020-2023. Ett ökat fokus på klimatfrågan går i linje med Parisavtalet och de alltmer uppmärksammade och uppenbara behoven av att begränsa utsläpp av växthusgaser. Kopplat till detta synliggör miljöprogrammet återkommande inköpsprocessens roll, konsumtionens påverkan och vikten av resurshushållning. Stadens gemensamma kategoristyrda upphandlingsarbete ser förvaltningen som en styrka i arbetet.

Förvaltningen är positiv till den tydliga kopplingen till Agenda 30, de nationella miljömålen samt EUs miljömål för varje etappmål i programmet. Införlivandet av Agenda 2030 i miljöprogrammet lyfter de sociala dimensionerna i hållbarhetsarbetet och kan bidra till samverkan över gränserna mellan stadens verksamheter. Arbetet

med att göra Stockholm till en klimat- och kemikaliesmart stad kräver såväl innovation som samverkan både internt och externt.

Förvaltningen anser att det vore önskvärt att definiera indikatorer för samtliga mål och etappmål, även för målet Ett klimatanpassat Stockholm.

Gällande framtagande av miljö- och klimathandlingsplaner ser förvaltningen ett värde i om detta arbete samordnades för en jämn och hög kvalitetsnivå på planerna. Miljö- och klimathandlingsplanerna bör sedan implementeras i ILS samt i respektive nämnds verksamhetsplan.

Styrdokument finns det många inom Stockholms stad. Under våren 2019 gjorde stadsdelsförvaltningarnas miljösamordnarnätverk en inventering av vilka styrdokument som finns inom miljöområdet. Det var inte lätt men gruppen hittade 23 styrdokument med över 100 mål som stadsdelsförvaltningar hade genomförandeansvar för eller på annat sätt berördes av. Ambitionen om att miljöprogrammet ska samla andra styrdokument är god. Så görs ännu inte fullt ut. Att fler styrdokument tillkommer eller faller bort varje år försvårar arbetet, liksom att dokumenten inte är samlade. Det gör dem besvärliga att hitta även om en känner till styrdokumentets existens och namn. Detta sammantaget gör det svårt för stadens förvaltningar och bolag att veta vilka mål och krav som gäller just för tillfället. Förvaltningen föreslår att stadens samtliga styrdokument samlas på intranätet så även vägledande dokument. Där skulle även konkreta frågeställningar kunna besvaras, exempelvis på frågor om vilka mål som stadsdelsförvaltningar har genomförandeansvar för inom miljöområdet, eller vilka miljöhänsyn en medarbetare ska ta i beaktande när inköp ska göras in till en verksamhet.

Vidare behövs en tydligare koppling mellan centrala krav på åtgärder och centrala finansieringsmöjligheter. Genomförandet av åtgärder för att uppfylla miljöprogrammets ambitioner kräver investeringar som förvaltningarna idag har svårt att hitta finansiering till inom fastställda budgetramar. Förvaltningen föreslår att åtgärder som kan finansieras av klimatinvesteringsmedel breddas alternativt att ett nytt miljöinvesteringsmedel införs. Risken är annars att miljöprogrammets ambitioner inte kan uppfyllas.

Förvaltningen har följande synpunkter på de åtgärder som exemplifieras under etappmålen för målet Ett klimatanpassat Stockholm.

Etappmål Stärkt förmåga att hantera effekter av skyfall:

- Risken för översvämning bör inte endast bedömas i respektive detaljplan, utan även i t.ex. fördjupad översiktsplan eller områdesplan, för att få ett större perspektiv och förståelse för riskerna med skyfall. Annars är det lätt att skyfallshanteringen prioriteras bort i detaljplanearbetet, med motiveringen att frågan får lösas i en annan plan.
- Tidigare erfarenheter av skyfallshanteringsprojekt inom staden visar att det krävs en tydligare ansvarsfördelning gällande vilken förvaltning som ska göra och finansiera vad i projektet. Det krävs också att någon förvaltning samordnar dessa projekt. Detta kräver mer resurser.
- Det är viktigt att inte bara arbeta med stora projekt och lösningar, även flera mindre projekt kan ha stor betydelse.

Etappmål Stärkt förmåga att hantera effekter av värmebölja:

- Alla utomhusmiljöer behöver inte byggas mångfunktionella, där det exempelvis kan innebära stora risker med värmebölja eller skyfall kan det vara lämpligt att fokusera på att bygga in lösningar för att motverka just detta.
- Kraven på grönytor bör stärkas då de idag tenderar att prioriteras bort då de tenderar att hamna i konflikt med bostadsmålet.
- Sätt upp mätbara mål inom området, på samma sätt som indikatorerna för bostadsmålet, exempelvis andel grönyta i nytt område.

Christina Klang
Stadsdelsdirektör

Carolina Bjurling
Kvalitetschef

Bilagor

1. Miljöprogram 2020-2023 för Stockholms stad
2. Tjänsteutlåtande: KS 2019/1040

Östermalms stadsdelsförvaltning
Stab

Karlavägen 104
Box 24 156
10451 Stockholm
Växel 08-50810000
Fax
ostermalm@stockholm.se
stockholm.se

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Christina Klang, Stadsdelsdirektör	2020-01-28
Carolina Bjurling, Kvalitetschef	2020-01-28